

Land. Er den over 1 Td. Land, og det er Ager- og Engjord eller Kær og Tørvejord, gaa vi indtil 3 Tdr. Land, saafremt den Lod, der skal frastilles, er særstilt beliggende. Er det Hedejord og Mose eller den Slags mindre værdifuld Jord, strække vi os endog saa meget videre, saaledes at vi anvende Matrikelstaksterner paa forholdsvis store Arealer. Det vil saaledes ses, at vi gaa ikke saa lidt videre, end de ærede Forslagsstillere have forudsat, men jeg skal erklære, at Spørgsmaalet, om man ikke skulde gaa videre endnu, meget godt kan rejses, og hvis man rejser det, vil det være ganske sikkert, at saa vil det Hensyn, der skulde tages, navnlig være Hensynet til Husmandslobderne. Imidlertid skal jeg dog her henlede Opmærksomheden paa, at de Resultater, man kan komme til, enten man anvender Matrikelstaksten eller Boniteringen, kunne afvige i meget høj Grad fra hinanden. Vi have i Indenrigsministeriet haft flere Tilfælde, i hvilke Parterne have begyndt med at anholde om Matrikelstakstens Anvendelse, men efter at have set det Resultat, man er kommen til, have de anmodet om, at det hele maatte gaa om igen, og faaet en ny Bonitering. Flere saadanne Tilfælde have foreligget, og der vilde ganske sikkert have foreligget mange flere saadanne, hvis Forholdet ikke var det, at Parterne forud have bundet sig til at følge Matrikelstaksten, og hvis det skal gøres om, kan det kun ske ved, at den ene af Parterne opgiver den Fordel, han har vundet. Jeg skal af de Tilfælde, som have foreligget Ministeriet i saa Henseende, nævne et Eksempel. Der var her Tale om en Jordlod paa 11 Tdr. Land, af hvilken der blev udstykket en Lod paa mindre end 1 Td. Land. Naar man da her sammenholder det Resultat, man vilde faa ved at anvende Matrikelstaksten, med det Resultat, man kom til ved en ny Bonitering, vilde det blive saaledes, at Stattebyrden blev det fæstendobbelte for den paagældende Lod. Værdige Medlemmer ville jo se, hvor stor en Rolle dette spiller med Hensyn til Fremtiden, naar man tænker ikke blot paa Statsstatterne, men tillige paa Kommuneafgifterne, og derfor kan den Fordel, som vindes i Øjeblikket ved, at man anvender Matrikelstaksten, være meget dyrekøbt. Parterne bør derfor meget nøje passe paa, hvad de gøre i saa Henseende, men Ulykken er, at det kunne de i Virkeligheden ikke; de have ikke noget rigtig Begreb om, hvad de gøre i saa Henseende, naar de underskrive Bøegningen om, at Matrikelstaksten maa blive anvendt, eftersom de ikke finde det Resultat, Anvendelsen af Matrikelstaksten leder til. Den ene Fordel, de ville

have af at spare en ny Bonitering, er altid til Stede, men ikke saa stor som de ærede Forslagsstillere vistnok ere gaaede ud fra. Det maa vel erindres, at skal der foregaa en Udskykning, er een Ting nødvendig, og det er Optagelse af Kort over Ejendommen. Udgiften dertil kan ikke spares. Det, der kan spares, er i Virkeligheden selve Udgiften til Boniteringen, og den løber nok noget op, men ingenlunde saa meget, at den kan naa det store Beløb, der er nævnt. Jeg tror, den ærede Ordfører for Forslagsstillerne omtalte, at det kunde løbe op til et Par hundrede Kroner; det er imidlertid vistnok et aldeles enestaaende Tilfælde, men naar man tager disse Beløb, tager man dem i Reglen under et for Udskykningen som Helhed, og derunder er der en hel Del Udgifter, som ikke kunne spares.

Det foreliggende Forslag gaar altsaa den Vej at ville give Afgang til at benytte Matrikelstaksterner i det Tilfælde, at den Lod, der udstilles, er en HusmandsLod. Der komme vi imidlertid ind paa store Vanstueligheder, thi hvad er en HusmandsLod? Det er jo ikke som ved et Gaardbrug. Naar vi se hen til Gaardforpligtelserne, da er Gaardbruget væsentlig bestemt ved Arealets Størrelse og Godheden af det boniterede Areal. Man kan være temmelig sikker paa, at naar man har en Ejendom paa Landet, der har et Areal af 20 Tønder Land boniteret Jord, som vi holde paa til en Gaard, vil den ogsaa blive anvendt til Gaardbrug. Men derimod har man ikke nogen Sikkerhed for, at en lille Lod, saadan en Lod, som ellers anvendes til Husmandsbrug, altid vil blive anvendt dertil, idet der er megen anden Anvendelse derfor, Villabrug, Bebyggelse for Haandværkere, Bebyggelse i det hele taget af Købstadbeboere eller Beboere, der leve som Købstadbeboere, og mange andre Maader, ligesom det let ser, at en saadan lille Lod gaar op i en tilstødende Ejendoms Drift. Derfor kan man vanstelig grunde en Regel om Udskykning efter Matrikelstaksterner paa at henvise til, at den kun skal komme Husmandslobder til Gode. I saa Tilfælde maatte man komme meget videre, end man er kommen i det foreliggende Forslag. Thi naar det foreliggende Forslag sætter Grænsen for Matrikelstaksternes Anvendelse til en Hartforns- og en Arealgrænse, nemlig $\frac{1}{2}$ Td. Hartforn eller 10 Tdr. Land, vil man se, at der ind under falde Lobder, der ere langt større end saadanne, som kunne siges væsentligt at egne sig til Husmandsbrug; det er jo i Landets bedre Egne halve eller kvart Gaarde, vi der faa med at gøre. Hele denne Sag vil meget